

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนในนวนิยายเรื่อง “ไชน่ามูน”

เพ็ญประภา เหล่าทะนันทน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

ประณิตา จันทรประพันธ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

อีเมล: Chantharapraphan@gmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนในนวนิยายเรื่อง “ไชน่ามูน” บทประพันธ์ของประภัสสร เสวิกุล โดยใช้แนวคิดด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรมเป็นกรอบในการศึกษาซึ่งผู้เขียนเลือกศึกษา 4 ประเด็น ได้แก่ 1) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านโครงเรื่อง พบว่า เป็นการเปิดเรื่องจากจุดที่ไม่ใช่การเริ่มต้นเรื่อง แต่เปิดเรื่องจากจุดจบหรือผลลัพธ์ของเรื่องมาเสนอก่อน ต่อจากนั้นจึงดำเนินเข้าสู่เรื่องราวเริ่มแรกของเรื่อง 2) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านตัวละคร พบว่า เป็นการนำเสนอตัวละครฝ่ายชายให้มีบทบาทและความสำคัญในการดำเนินเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ คือ ชิวหรือประธานหู่ ตัวละครเอกชาวจีน 3) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านบทสนทนา พบว่า เป็นการนำเสนอบทสนทนาที่บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร และบทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง ทั้งบทสนทนาที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละครชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน รวมทั้งบทสนทนาที่แสดงถึงอคติข้อคิดของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน 4) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านฉาก พบว่า เป็นการนำเสนอฉากที่ใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นเรื่องราวที่สมจริงตามสถานที่หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : กลวิธีการนำเสนอ, ความเป็นจีน, องค์ประกอบวรรณกรรม, นวนิยายเรื่องไชน่ามูน

Presentational Techniques of Chineseness in Chinamoon Novel

Penprapa Laotanon

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Loei Buddhist College

Pranita Chantharapraphan

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus.

E-Mail: Chantharapraphan@gmail.com

Abstract

The objective of the academic article was to study the presentational techniques of Chineseness or the Chinese identity in Praphatsorn Sewikul's novel China Moon. The study framework was based upon four literary concepts: plot, character, dialogue, and setting. 1) The plot of the novel, used as the technique to present Chineseness, was found that the ending of the story, not the starting point, was initially focused and the story was narrated back to the beginning. 2) The character was used as the presentational technique to demonstrate Chineseness via Sue or President Wu as the leading Chinese character, who played a significant role leading the story or several significant events. 3) The dialogue was used as the presentational technique to describe Chineseness through the characters' habits. In addition, some dialogues were used to run the story, including the dialogues describing the habits of Chinese and Thai Chinese characters and the dialogues reflecting thoughts of Chinese and Thai Chinese characters. 4) The historical setting of Chinese and Thai Chinese characters was used as the presentational technique to express Chineseness to narrate the whole story in reality in accordance with historical locations and events.

Keywords: Presentational Technique, Chineseness, Literary Factor, China Moon Novel.

บทนำ

วรรณกรรมประเภทนวนิยายล้วนเป็นเรื่องราวของมนุษย์และสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ นักประพันธ์นำเสนอให้เราเห็นโลกภายในและโลกภายนอกของตัวละคร รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองโลกนี้ ดังนั้นการอ่านวรรณกรรมจึงชวนให้คิดถึงชีวิตและสังคมรอบตัว นอกจากนี้วรรณกรรมยังเป็นการสร้างสรรค์เรื่องเล่าที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดรหัสเหล่านั้นให้ได้จึงจะเข้าถึงเนื้อใน นับเป็นความท้าทายทางปัญญาและอารมณ์ไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นการวิจารณ์วรรณกรรมจึงเป็นศิลปะ เป็นศาสตร์ และศิลป์ ที่เกี่ยวพันและพึ่งพิงกันและกันอย่างแนบแน่น เพราะการวิจารณ์จะดำรงอยู่ลอย ๆ โดยไม่มีศิลปะเป็นเนื้อหาไม่ได้ และในขณะเดียวกันศิลปะก็ไม่อาจพัฒนาหรือเผยแพร่ขยายหากขาดนักวิจารณ์ซึ่งมีบทบาทเป็น “กระจก” ส่องสะท้อนกระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปินและตีความหมายสารที่ศิลปินต้องการนำเสนอด้วยมุมมองความคิดหลากหลายมิติ พร้อมทั้งเป็นตัวกลางในการสื่อสารความหมายไปสู่ผู้รับในลักษณะชวนให้คิดนอกจากการเสพรับความสนุกกับบันเทิงคดี (رينฤทัย สัจจพันธุ์: 2559)

การศึกษาหรือการวิจารณ์วรรณกรรมประเภทนวนิยายเป็นเรื่องที่มุ่งพิจารณาองค์ประกอบของวรรณกรรมเป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยที่ให้ความสนใจวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของบทประพันธ์ (Intrinsic Study) ได้แก่ การพิจารณาโครงเรื่อง ตัวละคร กลวิธีในการดำเนินเรื่อง และคุณค่าสาระจากเนื้อเรื่อง โดยการพิจารณาโครงสร้างหรือองค์ประกอบของเรื่องด้วยแนวทางการวิจารณ์ที่นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม การวิจารณ์วรรณกรรมส่วนมากจะมีบทบาทและมีความสำคัญในการสร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นของนักเขียนรุ่นใหม่ให้ดำเนินไปอย่างคึกคัก

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการวิจารณ์แล้วเห็นว่ายังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัวที่แน่ชัดมากนัก แต่จะต้องเป็นการประเมินตามรสนิยมและอัตวิสัยของผู้วิจารณ์เป็นส่วนใหญ่ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539: 63) อาจกล่าวได้ว่าสังคมเป็นตัวกำหนดแนวคิดโลกทัศน์ของนักเขียน ขณะเดียวกันวรรณกรรมและนักเขียนก็มีอิทธิพลกำหนดความเป็นไปในสังคมหรือเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่าย่อมสามารถสร้างสรรค์ขึ้นการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดี ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมต่อไป

การศึกษานวนิยายเรื่องไข่มุกที่ประพันธ์โดยประภัสสร เสวิกุล ซึ่งเป็นชื่อและนามสกุลจริง รวมทั้งเป็นนามปากกาที่ใช้ในการประพันธ์ ไข่มุกเป็นนวนิยายในชุด “วรรณกรรมเพื่ออาเซียน” ที่นำเสนอความสัมพันธ์ของคนในอาเซียนผ่านทางวรรณกรรมเรื่องราวของกลุ่มลูกแรงงานจีนที่มาจากมลายาที่หนีมาแสวงโชคในสิงคโปร์ ทั้งนี้ประภัสสร เสวิกุล ได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2554 ถือเป็นนักเขียนที่ได้รับความนิยมจากนักอ่านและเป็นที่ยอมรับในวงวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย ในช่วงเวลากว่า 50 ปีที่ผ่านมาประภัสสร เสวิกุล ได้สร้างสรรค์ผลงานอันมีคุณค่าทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี และสารคดีจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเป็นนักคิด นักเขียน และนักการทูต รวมถึงให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และมิตรภาพระหว่างเพื่อนความรัก กำลังใจ ในขณะเดียวกันก็เปิดโลกทัศน์อันกว้างไกลให้กับผู้อ่านโดยนำเสนอ

ข้อคิดมุมมองใหม่ ๆ ในด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงเอกลักษณ์ และคุณค่าของภาษาไทยและความเป็นไทยในแง่มุมทั้งเล็กและใหญ่ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับเนื้อหาสาระ ความรู้ และความคิดเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการอ่านเพื่อนันทนาการ (เพ็ญประภา เหล่าพระนรินทร์, 2564)

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ ผู้เขียนจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาในเชิงกลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยาย โดยใช้แนวคิดด้านองค์ประกอบทางวรรณกรรมมาเป็นกรอบในการศึกษา การศึกษานี้ผู้เขียนได้เลือกนวนิยายเรื่อง “โซน่ามูน” ของประภัสสร เสวิกุล ฉบับตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีลักษณะด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความเป็นเงิน ผู้เขียนเห็นว่าโครงเรื่อง ฉาก บทสนทนา และตัวละครเหล่านี้มีความสมจริง โดดเด่นน่าสนใจในการศึกษาวิเคราะห์ ทั้งนี้ผู้เขียนได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นเงิน และแนวคิดกลวิธีการนำเสนอผ่านองค์ประกอบด้านวรรณกรรมเพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการศึกษา จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินในนวนิยายเรื่อง “โซน่ามูน” ของประภัสสร เสวิกุล สามารถแยกการศึกษาได้ 4 ประเด็น โดยผู้เขียนได้กล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละประเด็น พร้อมยกตัวอย่างเนื้อหาในนวนิยายขึ้นมาประกอบการอธิบาย ดังนี้

1) กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่อง

โครงเรื่อง คือรูปแบบ (Form) ของการดำเนินเรื่องซึ่งปรากฏเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ของการเปลี่ยนจากสถานการณ์ต้นเรื่องไปสู่สถานการณ์ปลายเรื่อง และสถานการณ์เหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผลเสมอ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539: 163) ดังนั้น โครงเรื่องจึงเป็นความสืบเนื่องตามลำดับเหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งของเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผล เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบ คือนำไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่อง โครงเรื่องจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ผู้แต่งใช้เป็นหลักในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ กลวิธีการนำเสนอความเป็นเงินผ่านโครงเรื่องในนวนิยายเรื่องโซน่ามูน การเปิดเรื่อง (Being exposition) เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ ตัวละครหรือสถานที่ ทั้งนี้เพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องจากจุดที่ไม่ใช่การเริ่มต้นเรื่อง แต่เปิดเรื่องจากจุดจบหรือผลลัพธ์ของเรื่องมาเสนอก่อน ต่อจากนั้นจึงดำเนินเข้าสู่เรื่องราวเริ่มแรกของเรื่องและจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงจบเรื่อง ดังตัวอย่าง

งานเลี้ยงบนภัตตาคารลอยฟ้าเพิงเล็กรา แยกเรือที่เหลื่ออยู่เพียงไม่กี่คนเอ่ยขอบคุณและลาล่าเจ้าภาพ คนเหล่านี้ล้วนเป็นเพื่อนเก่าที่รู้จักคุ้นเคยกับเจ้าภาพเป็นอย่างดีมานานปี และอย่างที่พูดกันเสมอว่าที่ดีที่สุดของทุกงานเลี้ยงทุกงานก็คือการเริ่มต้นและลงท้าย ดังนั้นบางคนชอบไปถึงงานเป็นคนแรกและกลับออกมาจากงานเป็นคนหลัง จะได้ไม่พลาดข้อดีเด็ดนี้ “ดาเนียล” เจ้าภาพบิบบีมือซ้ายหนุ่ม “ไม่รับกลับใช้” โหมกกันต่ออีกหน่อยซิ “ครับ” แยกกคนสุดท้ายรับคำด้วยความเกรงใจ ขณะที่เจ้าภาพเดินไปที่ประตูกระจก เพื่อผลักมันออกไปสู่ประตูที่รายรอบด้วยลมแรงและแสงดาวที่พรายพราย มองออกไปในความมืดจะเห็นแสงไฟริบหรี่จากแนวเขื่อนและท่าเรือ เรือที่ลอยล้าอยู่ลิบ ๆ หม่นมัวในม่านหมอก (โซน่ามูน, 2558: 23)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า นวนิยายเรื่องไข่มุนเปิดเรื่องโดยนำบทสรุปตอนท้ายในชีวิตตัวละครเอกที่ประสบความสำเร็จแล้วมาเปิดเรื่อง คือเปิดเรื่องฉากจบงานเลี้ยงฉลองบริษัทของนักธุรกิจชื่อชิวหรือ mjko ประธานหัวในสิงคโปร์ ประธานหัวพูดคุยกับแดเนียลนักวิจัยที่มาเก็บข้อมูลของนักธุรกิจคนสำคัญในสิงคโปร์ เพื่อปูเรื่องเข้าสู่การดำเนินเรื่องของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านโครงเรื่องด้านการคลี่คลายจุดวิกฤต (Climax) ซึ่งเป็นตอนที่เรื่องดำเนินมาถึงจุดสำคัญหรือถึงจุดที่เป็นประเด็นปัญหา และได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง ดังตัวอย่าง

เด็กหนุ่มชาวจีนร่างผอมสูง หน้าตาเนื้อตัวมอมแมม ผมเผ้ารุงรังแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่า ๆ เต็มไปด้วยรอยประขุน สวมรองเท้าคืบที่ทำจากยางรถยนต์ที่บรรทุกผู้คนและข้าวของเพียบแปล้ เฟ่งสายตามองไปยังท่าเรือที่อยู่เบื้องหน้าด้วยดวงตาที่แฝงความมั่งหวัง “สงครามสงบแล้ว มีคนจีนในมาลายามุ่งหน้ามาสิงคโปร์กันมาก” ชายแก่ซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่ต่างกันเท่าไร ซึ่งยืนสูบบุหรี่อยู่ข้าง ๆ เอ่ยด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ — “ทั้งที่มาหางานทำเพื่อมีเงินพอประทังชีวิต แสวงหาโอกาสและโชคกลาง และหลีกเลี่ยงจากความขัดแย้ง” เด็กหนุ่มเบนสายตามาทางชายแก่

“เจ้าคงรู้เมื่อตอนญี่ปุ่นยึดครองมาลายา คนจีนร่วมมือกับอังกฤษในการต่อต้านญี่ปุ่นแต่พอสงครามเลิก รัฐบาลมาลายาไม่ยอมรับรู้เรื่องนี้ทั้งกีดกันและจำกัดสิทธิคนจีนไม่ให้มีบทบาทในทางการเมือง การรับราชการ การทำมาหากิน แม้กระทั่งที่ดินจะอยู่อาศัย “ผมรู้” เขาพยักหน้า (ไข่มุน, 2558: 114-115)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขความขัดแย้งที่มาถึงจุดวิกฤติในนวนิยายเรื่องไข่มุน คือ เมื่อชีวประสบปัญหาในช่วงเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สองในมาลายา ชิวเสียพ่อกับแม่ไปเพราะถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าตาย เนื่องจากถูกหว่านว่าเป็นพวกคนจีนที่ส่งเงินกลับไปเมืองจีนเพื่อสนับสนุนกองทัพ มินตั้งรับกับญี่ปุ่นที่เมืองจีน ทำให้ชิวเกิดความเสียใจและพยายามหนีออกจากโรงเรียนของชาวญี่ปุ่นที่ชิวกำลังเรียนอยู่เพื่อไปหาพ่อแม่ แต่ร้อยโทโยชิตะก็ได้ช่วยเหลือและดูแลชิวไว้ที่โรงเรียน เมื่อวันหนึ่งร้อยโทโยชิตะถูกยิงตายที่ท้ายป่าสวนยางในตอนที่เขาพาร้อยโทโยชิตะไปถ้ำรูปพระอาทิตย์ตก ทำให้ชิวต้องหลบหนีออกมาเพราะกลัวจะถูกกล่าวหาว่าเป็นคนฆ่าทหารญี่ปุ่นและเมื่อสงครามจบลงเขาก็เดินทางลงเรือไปสิงคโปร์

2) กลวิธีการนำเสนอความจีนเป็นผ่านตัวละคร

ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของวรรณกรรมนวนิยาย เพราะตัวละครจะทำหน้าที่เป็นผู้แสดงบทบาทในเรื่องและเป็นผู้ดำเนินเรื่อง รวมถึงเป็นผู้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเหตุการณ์หรือโครงเรื่องที่ถูกกำหนดไว้ ทั้งเป็นตัวเดินเรื่องทำให้เรื่องดำเนินไปจากต้นจนจบ อีกทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องมักจะเกิดจากการที่ตัวละครมีความขัดแย้งกัน ซึ่งหากผู้แต่งมีฝีมือในการสร้างตัวละครให้สมจริงมากเท่าใด ผู้อ่านจะยิ่งรู้สึกตัวละครนั้นมีตัวตนยิ่งขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้การศึกษา

ลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจแก่นเรื่องและความสัมพันธ์ของตัวละครกับโครงเรื่องและแก่นเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (เรีนฤทัย สัจจะพันธุ์, 2534: 264-265) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านตัวละครในนวนิยายเรื่องไข่มุกมูน เป็นการนำเสนอตัวละครฝ่ายชายให้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่อง คือ **ชีว หรือประธานหู่** ตัวละครเอกชาวจีนเป็นตัวละครที่อาศัยอยู่กับครอบครัวในมลายาเมื่อตอนเด็ก พ่อของเขอพยพมาจากเมืองจีน มีอาชีพกรีดยางพาราในมลายา ผู้แต่งสร้างตัวละครประธานหู่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่างๆ และตัวละครอื่นๆ ในเรื่อง โดยนำเสนอภาพวิถีชีวิตชาวจีนในมลายาและสิ่งคืบผ่านเรื่องราวชีวิตของประธานหู่ตั้งแต่วัยเด็ก ที่อาศัยอยู่ในมลายา พ่อแม่ถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าตายในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเพราะถูกกล่าวหาว่าแอบลักลอบส่งเงินไปเมืองจีนเพื่อสนับสนุนทหารก๊กมินตั๋งสู้รบกับญี่ปุ่น เมื่อสงครามจบลงเขาเดินทางมาสิงคโปร์และได้ไปอาศัยอยู่กับโกสุนพี่ชายร่วมสาบาน แม้ชีวิตพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ แต่สุดท้ายก็สามารถตั้งบริษัทนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าจากญี่ปุ่นจนประสบความสำเร็จเป็นบริษัทใหญ่โต ประธานหู่มีลักษณะนิสัยเป็นคนขยัน มั่นมั่นในการทำงาน ซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นลักษณะนิสัยของคนจีน มีสถานภาพเป็นนักธุรกิจอายุมากที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีบทบาทในฐานะนักธุรกิจชาวจีนที่มีอิทธิพลต่อการค้าของสิงคโปร์ประธานหู่เป็นตัวแทนผู้ชายชาวจีนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องธุรกิจบนแผ่นดินใหม่อย่างสิงคโปร์ และเรื่องราวของเขาได้นำเสนอชีวิตชาวจีนในต่างแดนทั้งมลายาและสิงคโปร์ในแง่มุมต่าง ๆ เป็นตัวละครที่สำคัญและมีบทบาทในการดำเนินเรื่องในเหตุการณ์ช่วงสงครามโลกครั้งที่สองจบลงท่ามกลางปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของสิงคโปร์ เขายังมีบทบาทในฐานะพี่รองดูแลน้อง ๆ ที่กรี๊ดเลือดร่วมสาบานตั้งแต่สมัยอยู่ที่สวนยางพาราในมลายา นอกจากนี้ประธานหู่ปฏิบัติตัวเป็นพี่ที่ดีตามคำสอนของชาวจีน คือเป็นพี่ที่ต้องดูแลและเสียสละให้น้อง มีความเป็นเมตตาต่อน้อง ๆ แม้ว่าสิ่งที่น้องทำจะเป็นเรื่องที่ผิดร้ายแรง เห็นได้จากตอนที่เขาเข้าห้ามลืบไม่ให้ทำร้ายหวังอี้ แม้หวังอี้จะทำผิดคิดร้ายแรงทั้งกับตนเองทั้งกับลืบและหยงที่เป็นพี่น้องร่วมสาบานกัน เขาปกป้องน้องและยอมให้อภัยไม่คิดร้ายต่อหวังอี้ ดังตัวอย่าง

“พอทีเถอะ” ชิวห้ามอย่างทนฟังต่อไปไม่ไหว

“ถ้าเอ็งจะฆ่าไอ้หวังอี้ ก็ฆ่าข้าเสียด้วยอีกคน เพราะข้าทนดูพี่น้องร่วมสาบานฆ่ากันเองไม่ได้”

“พี่รอง” ลืบขบกรามแน่น “พี่รองก็รู้ว่าฉันไม่มีวันทำร้ายพี่รอง”

“ถ้าเอ็งยังนับถือข้าเป็นพี่รองของเอ็งอยู่ ก็ปล่อยไอ้หวังอี้ไป” เขาสั่ง

“พี่รองกำลังช่วยพี่ชิว พอมันมีกำลังก็จะหวนกลับมาฉกกัดพี่”

“นั่นมันเป็นเรื่องที่ข้าจะดูแลตัวเอง” ชายหนุ่มจ้องมองน้องร่วมสาบาน

“แต่ตอนนี้ขอให้เอ็งทำตามพี่ข้าสั่ง”

“ก็ได้ ถ้าพี่รองต้องการอย่างนั้น” ลืบลดป็นลง และผล็วร่างของหวังอี้ไปข้างหน้า “ไป เอ็งรีบออกไปจากที่นี่ ก่อนที่ข้าจะเปลี่ยนใจ”

หวังอี้กับลูกน้องลนลานออกไปจากร้าน (ไข่มุกมูน, 2558: 289)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านตัวละครในนวนิยายเรื่องไข่นามูน สะท้อนได้ว่าผู้แต่งสร้างลักษณะหรือพฤติกรรมของตัวละครฝ่ายชายให้บุคลิก ความคิด อุปนิสัย เพื่อให้เห็นความโดดเด่นของตัวละคร โดยตัวละครแต่ละตัวเป็นตัวแทนคนในสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกัน อีกทั้งการศึกษาศถานภาพและบทบาทของตัวละครฝ่ายชายสามารถนำเสนอให้เห็นภาพแทนอัตลักษณ์ของคนจีนในอดีต ทั้งยังเข้าใจวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าตัวละครมีการกระทำหรือมีความคิดที่หลากหลายจากการนำเสนอของผู้แต่ง

3) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านบทสนทนา

บทสนทนา คือ คำพูดที่ใช้ตอบโต้ของตัวละคร ช่วยให้ผู้อ่านทราบถึงแนวคิดของผู้แต่งทราบถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ข้อขัดแย้งระหว่างตัวละคร ภูมิหลัง และรายละเอียดต่าง ๆ ได้นั้นบทสนทนาจึงเป็นคำพูดถกเถียงกันระหว่างตัวละครในเรื่อง ซึ่งมีส่วนในการแสดงออกทางพฤติกรรมของตัวละครที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอุปนิสัยของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น รวมทั้งบทสนทนามีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องหรือให้แนวคิดแก่ผู้อ่านอย่างใดอย่างหนึ่ง (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2537: 107) บทสนทนาจึงสะท้อนถึงเรื่องราวผ่านภาษาและจินตนาการของผู้แต่ง ซึ่งเป็นได้ทั้งเหตุการณ์จริงหรืออิงความเป็นจริงที่ชวนติดตาม โดยบทสนทนาจะบรรยายเหตุการณ์จนเกิดมโนภาพให้ผู้อ่าน เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดหรือเจตนารมณ์ของผู้แต่ง ทำให้ผู้อ่านทราบถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร นอกจากนี้บทสนทนาจะช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายของผู้แต่ง ทำให้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่าง ลักษณะหน้าตา และนิสัยใจคอ เพื่อสร้างความสมจริงให้กับนวนิยาย (กิตติยา คุณารักษ์, 2564: 192)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านบทสนทนาในนวนิยายเรื่องไข่นามูน ผู้แต่งสร้างบทสนทนาด้วยการบรรยายเรื่องราวที่ดำเนินไปแบบการเล่าเรื่อง โดยเป็นบทสนทนาที่มีข้อความค่อนข้างยาว ดังตัวอย่าง

“ถูกแล้ว” ผู้สูงวัยพยักหน้า “และฉันก็คิดว่าลี้กวนยูหรือ ดร. โกะเค็งซึกิมีความเชื่อเช่นนี้ ไม่เช่นนั้นพวกเขาคงจะไม่สร้างสิงคโปร์จากความว่างเปล่าขึ้นมาเป็นเช่นทุกวันนี้” — “ผมคิดว่าท่านคงจะนับถือคนทั้งสองมาก” ดาเนี่ยลคาดคะเน — “ฉันนับถือลี้กวนยูในฐานะผู้นำประเทศที่มีความเข้มแข็งและมีความสามารถสูงในการบริหารบ้านเมือง แต่ฉันนับถือ ดร.โกะ ในฐานะนักการค้าและการเงินที่มองการณ์ไกล พูดไปแล้วลี้กวนยูเป็นเหมือนพ่อบ้าน และ ดร.โกะเป็นเหมือนแม่บ้าน ฉันยอมรับว่าฉันก้าวมาถึงขั้นนี้ได้เพราะฉันเชื่อในความคิดของ ดร.โกะ ในการบรรยายในวันนั้น...วันที่สิงคโปร์เพิ่งแยกตัวออกมาจากมาเลเซีย วันที่เหมือนกับเราถูกตัดมือตัดเท้า แต่ ดร.โกะ ชี้แนะช่องทางใหม่ในการอยู่รอดทำให้ฉันหันมาสนใจเรื่องการทำธุรกรรมด้านการเงินก่อนคนอื่น ในขณะที่พ่อค้าส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการค้าแบบคนกลาง และเห็นว่าธุรกรรมด้านการเงินมีความเสี่ยงสูง”
“แล้วคุณหวังอะไรครับ” ชายหนุ่มถามเบา ๆ “มันเป็นเรื่องที่น่าเศร้า” ท่านประธานถอนใจลึก ๆ

“ฉันไม่เคยคิดว่าชีวิตของพี่น้องร่วมสาบานจะต้องจบลงเช่นนั้น”

(ไข่นำมูน, 2558: 282-283)

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านบทสนทนาในนวนิยายเรื่องไข่นำมูน ผู้แต่งต้องการแสดงอุปนิสัยของตัวละครอย่างตรงไปตรงมา รวมทั้งแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในช่วงหนึ่งของบทสนทนา และผู้แต่งใช้บทสนทนาทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยช่วยย่อเรื่องให้สั้นกระชับ ทำให้ทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้แต่งไม่ต้องบรรยายเรื่องมาก ทำให้ผู้อ่านไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการดำเนินเรื่องแบบล่าช้า จะเห็นว่าตัวอย่างบทสนทนาดังกล่าวมีความสมจริง สำนวนภาษาที่ใช้มีชีวิตชีวาให้อารมณ์ความรู้สึกเป็นยอด นอกจานี้ยังช่วยให้เรื่องมีความน่าสนใจน่าอ่าน ถือได้ว่านวนิยายให้มากกว่าความบันเทิงและความรู้ แต่เป็นการกล่อมเกลาคำความรู้ด้านต่าง ๆ ทางสังคม ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการเมืองในแต่ละยุคสมัย ดังที่ตรีศิลป์ บุญขจร (2545) กล่าวว่าวรรณกรรมเป็นสิ่งบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของมนุษย์ ที่สืบทอดและสร้างความเชื่อมต่อกัน เป็นกระจกสะท้อนให้เห็นภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนทัศนคติและความเชื่อของผู้คนในสังคม

4) กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านฉาก

การศึกษาฉากในวรรณกรรมสามารถแบ่งออกได้หลากหลายประเภท คือ ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ภูเขา พุ่มไม้ ฯลฯ รวมไปถึงการพรรณนา การตกแต่งภายในบ้านเรือนหรืออาคารต่าง ๆ ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น อาคาร บ้านเรือน วัตถุข้าวของเครื่องใช้ที่มนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นมา ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัยของการเกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือสภาพแบบแผนหรือกิจวัตรในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ของตัวละคร รวมถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนและสังคม และฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม รวมไปถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2539: 111-113) ดังนั้น ฉากจึงเป็นสถานที่ บรรยายภาพ และเวลาในท้องเรื่อง ที่ผู้แต่งบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องมีความผสมกลมกลืนกับเรื่องราวอันเป็นบุคลิกภาพของตัวละครและต้องมีความสมจริง รวมทั้งมุ่งที่จะสร้างความสะเทือนใจ ความตื่นเต้นหรือคล้อยตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านฉากในนวนิยายเรื่องไข่นำมูน เป็นฉากที่ใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน โดยการนำเสนอเรื่องราวเพื่อให้เกิดความสมจริง ตามเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ คือเป็นเรื่องราวของแรงงานจีนในมลายาในช่วงกองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครอง ฉากทหารญี่ปุ่นเข้ายึดครองมลายา ทั้งตั้งโรงเรียน และสังหารชาวจีน เพราะสายลับญี่ปุ่นสืบทราบมาว่าชาวจีนบางคนส่งเงินกลับเมืองจีน เพื่อสนับสนุนให้กองทัพชาวจีนก็กมินตั้งรบกับญี่ปุ่น โดยอ้างอิงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่กองทัพญี่ปุ่นฆ่าล้างเผ่าพันธุ์คนจีนใน มลายาช่วงปี พ.ศ.2485 ดังตัวอย่าง

“พ่อกับแม่ผมเป็นยังงี้บ้างครับ” ชิวถามเมื่อครูลงมือแก้มัด

“พวกเขา...” นายร้อยโทอึ้งไปทันที “พวกเขาจากเธอไปแล้ว”

“ครูหมายความว่ายังงี้ครับ” เด็กชายสะบัดเชือกออกจากตัว

“เธอฟังฉันให้ดี” เขาจับปากลูกศิษย์ไว้ “หน่วยราชการลับของกองทัพสืบ
ทราบว่ามีคนจีนบางคนในมลายาส่งเงินไปช่วยกองทัพมินต์รบกับญี่ปุ่นที่เมืองจีน
จึงนำตัวคนจีนไปให้สายลับซีตัว และพ่อแม่เธอก็เป็นคนที่ถูกสายลับยืนยันว่าส่งเงิน
ไปเมืองจีนด้วย...” “ไม่จริง” ชิวปฏิสเสธเสียงดัง “เราจนแทบไม่มีจะกิน จะเอาเงินที่
ไหนไปส่งให้ใครได้” “แต่สายลับติดตามพฤติกรรมของคนจีนในมลายามานาน และ
ที่นี้คนจีนก็มีการจัดตั้งกองโจรเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นด้วย การกระทำเหล่านั้นเป็นภัยต่อ
กองทัพของสมเด็จพระจักรพรรดิฉันจึงไม่สามารถช่วยเหลือพ่อกับแม่เธอได้”
(ไชน่ามูน, 2558: 82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าฉากที่ใช้ภูมิหลังประวัติศาสตร์ได้นำเสนอเรื่องราวของเหตุการณ์
บ้านเมือง สภาพสังคม และความเป็นอยู่ของยุคสมัยที่เกิดเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข้อเท็จจริงในแง่มุมที่เกิดขึ้นในสังคมช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่จิตใจและการดำเนิน
ชีวิต โดยเฉพาะผู้คนที่เป็ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีน และผู้อ่านจะได้ทราบถึงอารมณ์ความรู้สึก
นึกคิดของตัวละครที่ได้รับผลจากเหตุการณ์บริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ G. William Skinner
(อ้างใน สุภางศ์ จันทวานิช, 2534: 105) กล่าวถึงชาวจีนในประเทศไทยว่าในช่วงเวลาเดียวกันนั้น จีน
มีการร่วมกันต่อต้านญี่ปุ่นด้วยการจัดตั้งสมาคมลับ โดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับขบวนการเสรีไทย ซึ่ง
ช่วงเวลานั้นรัฐบาลไทยมีความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ได้ทำการต่อต้านและควบคุมการเคลื่อนไหวของชาว
จีน ชาวจีนถูกจับกุมและเนรเทศเป็นจำนวนมาก นโยบายของชาตินิยมในทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีผลให้การควบคุมทางเศรษฐกิจของชาวจีนในช่วงเวลานั้นเข้มงวดมาก ชาว
จีนได้รับความกดดันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การรวมตัวช่วยเหลือกันระหว่างชาวจีน
จึงมีอยู่สูง และผลของการถูกกดขี่ทำให้ความรู้สึกไม่เป็นมิตรต่อรัฐบาลไทยมีเพิ่มขึ้น

บทสรุป

กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนในนวนิยายเรื่องไชน่ามูนผ่านแนวคิดด้านองค์ประกอบทาง
วรรณกรรมทั้ง 4 ประเด็น คือ กลวิธีการนำเสนอความเป็นจีนผ่านโครงเรื่อง กลวิธีการนำเสนอความ
จีนเป็นผ่านตัว กลวิธีการนำเสนอความจีนเป็นผ่านบทสนทนา และกลวิธีการนำเสนอความเป็นจีน
ผ่านฉาก สะท้อนให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนได้รับคำสั่งสอนจากบรรพชนรุ่นสู่รุ่น คือมี
ความขยัน มั่นคง รักครอบครัว และยึดมั่นปฏิบัติตามประเพณีที่ตนเชื่อถือมาโดยตลอด ทั้งนี้คนไทย
เชื้อสายจีนยังมีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นประเพณีความเชื่อ หรือวิถีชีวิต โดยเฉพาะ
ในด้านเศรษฐกิจที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศไทย นอกเหนือจากนี้แล้ววรรณกรรมนวนิยายเรื่อง
ไชน่ามูนได้แสดงอัตลักษณ์ความเป็นจีนที่ชี้ให้เห็นถึงตัวตน ความคิด วิถีชีวิตของชาวจีนและชาวไทย
เชื้อสายจีนได้อย่างเด่นชัด เพราะวรรณกรรมเป็นงานเขียนที่สามารถนำเสนอเรื่องราวของมนุษย์ใน
สังคม คือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และมีเนื้อหาสะท้อนความเป็นจริงในสังคม ชาวจีนได้ตั้งถิ่นฐาน
อย่างมั่นคงถาวรในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งได้รับความสะดวกในการประกอบอาชีพ
ทำให้ชาวจีนเข้ามา มากขึ้นจนกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่มากที่สุดในสังคมไทย ชาวจีนยึดมั่นในประเพณี
และความเชื่อดั้งเดิม หลักความเชื่อเหล่านี้จึงก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ชาวจีน

บรรณานุกรม

- กิตติยา คุณารักษ์. (2564). พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในนวนิยายแนวสังคมนิยมหัตถ์จรรยาของตรี อภิรุณ : ความหมายและการประกอบสร้าง. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2545). นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นาคร.
- ประภัสสร เสวิกุล. (2558). ไชน่ามูน. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- เพ็ญประภา เหล่าทะนันท. (2564). ความเป็นจีนในนวนิยายและเรื่องสั้นของประภัสสร เสวิกุล. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รีนฤทัย สัจจะพันธุ์. (2534). ตัวละครหญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาและสมัย รัตนโกสินทร์ ตอนต้น (พ.ศ. 1893 - 2394). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รีนฤทัย สัจจะพันธุ์. (2559). ชวน “อ่าน” ชวน “คิด” พินิจวรรณกรรมร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2543). วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2534). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและภูมิลำเนาเดิมที่เฉาซัน สมัยที่หนึ่งท่าเรือจางหลิน (2310-2390). กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.